

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Laktaši
za period 01.01-31.12.2016. godine**

Broj: RV067-17

Banja Luka, 29.11.2017. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	6
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	7
	1. Uvod	7
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	7
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	7
	4. Nabavke.....	8
	5. Priprema i donošenje budžeta	9
	6. Finansijski izvještaji	9
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	10
	6.1.1. Prihodi i primici.....	10
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	11
	6.1.3. Budžetski rezultat.....	16
	6.2. Bilans uspjeha	17
	6.2.1. Prihodi.....	17
	6.2.2. Rashodi.....	17
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	18
	6.3. Bilans stanja.....	18
	6.3.1. Aktiva.....	18
	6.3.2. Pasiva.....	21
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	24
	6.4. Bilans novčanih tokova.....	24
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	25
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	25
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	25

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Laktaši koji obuhvata: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31.12. 2016. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaji Opštine Laktaši istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2016. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200-1810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja:

Opština Laktaši je u okviru rashoda za lična primanja iskazala i isplatila rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih u iznosu od 87.480 KM po osnovu obračunatih i isplaćenih bruto naknada povodom božićnih praznika i naknada za 8. mart u opštinskoj upravi i nižim budžetskim korisnicima, kao i naknada komisijama za popis u opštinskoj upravi. Navedene naknade nisu predviđene Pravilnikom o platama službenika, tehničkog i pomoćnog osoblja za zaposlene u opštinskoj upravi opštine Laktaši, niti sa pravilnicima nižih budžetskih korisnika.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.3. izvještaja:

Opština Laktaši je iskazala deficit za 2016. godinu u iznosu od 789.963 KM. Po nalazu revizije, deficit je podcijenjen za 62.514 KM, jer je u okviru rashoda obračunskog karaktera iskazan iznos od 132.414 KM koji se odnosi na tekuće rashode, nisu iskazani izdaci za otplatu obaveza iz ranijih godina u iznosu od 17.580 KM i više su iskazani rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih za 87.480 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja:

Opština Laktaši nije vršila početno priznavanje, odmjeravanje prilikom priznavanja i objelodanjivanje investicione imovine u skladu sa paragrafima 18, 20, 26, 39 i 85 MRS-JS 16 - Investiciona imovina.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.5. i 6.7. izvještaja:

Opština Laktaši nije u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanila obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje Opštine Laktaši nisu u potpunosti sastavljene u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 57. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova, jer ne pružaju dovoljno informacija koje korisniku omogućavaju razumijevanje finansijskih izvještaja, kao i dodatne informacije koje nisu prikazane u finansijskim izvještajima.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalje rezervu na dato mišljenje skrećemo pažnju na navedeno pod tačkama 6.1.2. i 6.2.2. izvještaja:

Opština Laktaši je u okviru rashoda obračunskog karaktera iskazala rashode u iznosu od 132.414 KM. Navedeni rashodi zahtijevaju odliv novčanih sredstava i ne predstavljaju rashode obračunskog karaktera kako je to definisano članom 95. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike budžeta Republike, opština, gradova i fondova, već predstavljaju tekuće rashode.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2016. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanog u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje

predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 29.11.2017. godine

V.d. glavnog revizora

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Laktaši za 2016. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Opštini Laktaši za 2016. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Laktaši obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Laktaši.

Banja Luka, 29.11.2017. godine

V.d. glavnog revizora

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Načelniku Opštine preporučujemo da obezbijedi da se:

- 1) prilikom izmirenja obaveza iz prethodne godine vrši iskazivanje izdataka po osnovu izmirenja obaveza iz ranijih godina u izvršenju budžeta tekuće godine u skladu sa članom 118. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 2) vrši početno priznavanje i odmjeravanje prilikom priznavanja i objelodanjivanje investicione imovine, u skladu sa paragrafima 18, 20, 26, 39. i 85. MRS JS 16 – Investiciona imovina;
- 3) evidentiranje poslovnih događaja u vanbilansnoj evidenciji vrši u skladu sa članom 83. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama u Republici Srpskoj i članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 4) Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika;
- 5) U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodani obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38.
- 6) evidencije o sudskim sporovima usaglase sa podacima kojima raspolaže Pravobranilaštvo Republike Srpske;
- 7) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije koje omogućavaju razumijevanje finansijskih izvještaja, kao i dodatne informacije koje nisu prikazane u finansijskim izvještajima u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za budžetske korisnike.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Načelniku Opštine preporučujemo da obezbijedi da se:

- 1) otklone utvrđeni nedostaci sistema internih kontrola koji se odnose na: donošenje plana gotovinskih tokova za izvršenje budžeta, donošenje strategije razvoja lokalnih puteva i ulica i sačinjavanje izvještaja o popisu u skladu sa članom 20. tačka 3. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) bruto naknade zaposlenima isplaćuju u skladu sa Pravilnikom o platama službenika, tehničkog i pomoćnog osoblja za zaposlene u Opštinskoj upravi opštine Laktaši i sa pravilnicima nižih budžetskih korisnika;
- 3) stvaraju obaveze do visine utvrđene budžetom.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o trezoru;
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Zakon o sistemu javnih službi;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima lokalne samouprave;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Uredba o kategorijama, zvanjima i uslovima za obavljanje poslova službenika u jedinicama lokalne samouprave;
- Odluka o izvršenju budžeta za 2016. g.
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak i Pravilnik o primjeni zakona o porezu na dohodak;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o uređenju prostora i građenju;
- Zakon o šumama;
- Zakon o javnim putevima;
- Zakon o komunalnim taksama;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Zakon o utvrđivanju i prenosa prava raspolaganja imovinom na jedinice lokalne samouprave;
- Zakon o zaštiti od požara;
- Zakon o vodama;
- Zakon o koncesijama;
- Uredba o izdacima za službena putovanja u zemlji i inostranstvu;
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- Pravilnik o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj;
- Uputstvo o primjeni MRS za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos).

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Laktaši (u daljem tekstu: Opština) se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Srpske, zauzima površinu od 388 km² i obuhvata 37 naseljenih mjesta organizovanih u 11 mjesnih zajednica. U skladu sa utvrđenim kriterijumima za ocjenu razvijenosti, Odlukom Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 80/15), Opština je za 2016. godinu svrstana u kategoriju razvijenih jedinica lokalne samouprave.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti utvrđene Ustavom, Statutom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) i drugim važećim propisima, kojima su definisana područja odgovornosti, nadležnosti organa i način finansiranja.

Organi Opštine su Skupština i načelnik. Skupština opštine je organ odlučivanja i kreiranja politike, a načelnik zastupa i predstavlja Opštinu i nosilac je izvršne vlasti.

Revizijom je obuhvaćen Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine koji uključuje finansijske izvještaje opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika (Javnih ustanova): Centra za kulturu i obrazovanje, Centra za predškolsko obrazovanje i vaspitanje, Turističke organizacije, Sportske dvorane i Narodne biblioteke „Veselin Masleša“ Laktaši.

Sredstva za rad Opštine u 2016. godini obezbijeđena su iz: poreskih i neporeskih prihoda; grantova; transfera između budžetskih korisnika; primitaka od nefinansijske i finansijske imovine i od zaduživanja.

Od 01.01.2007. godine Opština posluje u sistemu lokalnog trezora (SOFI).

Na dostavljeni nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine za 2011. godinu i sačinila izvještaj u kojem je dato 5 preporuka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

S obzirom na činjenicu da je od prethodne revizije finansijskih izvještaja protekao period od pet godina, provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja nije predmet ove revizije.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pretpostavke za funkcionisanje sistema internih kontrola definisane su postojećim internim aktima. Unutrašnja organizacija, raspored poslova i zadataka u toku 2016. godine definisani su Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta opštinske uprave kojim je sistematizovano 95 radnih mjesta sa 120 izvršilaca. Na dan 31.12.2016. godine u opštinskoj upravi bilo je zaposleno 110 izvršilaca na neodređeno vrijeme i 4 imenovana lica. U JU „Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje“ je 47 zaposlenih, u JU „Centar za socijalni rad“ 16, u JU „Turistička organizacija“ 5, u JU „Centar za kulturu i obrazovanje“ 8, u JU „Narodna biblioteka Veselin Masleša“ 6 i u JU „Sportska dvorana“ Laktaši 6, tako da je ukupan broj zaposlenih 202.

Nije vršena analiza organizacije i sistematizacije radnih mjesta i upravljanja ljudskim resursima u cilju postizanja višeg nivoa efikasnosti i uspješnosti poslovanja. Rukovodstvo nije identifikovalo potencijalne rizike u procesu zapošljavanja.

Primopredaja dužnosti između načelnika Opštine izvršena je 14.11.2016. godine.

Skupština Opštine je usvojila Strategiju razvoja Opštine za period od 2014 - 2024. godine kojom su utvrđeni prioritetni pravci razvoja: u sektoru privrede, u oblasti infrastrukture i u oblasti društvenih djelatnosti.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima definisane su komponente sistema internih kontrola u skladu sa COSO modelom (kontrolno okruženje, kontrolne aktivnosti, komunikacije i informisanje, procjena rizika i monitoring). Monitoring nad sistemom internih kontrola vrši se u okviru svakodnevnih aktivnosti rukovodstva i zaposlenih, ali reviziji nisu prezentovani izvještaji u pisanoj formi da je monitoring internih kontrola i obavljan. Reviziji nije prezentovana dokumentacija iz koje se vidi kako rukovodstvo vrši procjenu rizika, odnosno koje mjere i aktivnosti se preduzimaju na suzbijanju postojećih i sprečavanju novih rizika.

Od 2011. godine uspostavljena je funkcija interne revizije. Glavnoj službi za reviziju Republike Srpske dostavljen je godišnji izvještaj o internoj reviziji za 2016. godinu u kojem je navedeno da su obavljani poslovi kontrole pojedinih aktivnosti i procesa kod nižih budžetskih korisnika za 2015. godinu i kontrolisan je samo dio rashoda i javne nabavke kod nižih budžetskih korisnika za 2016. godinu.

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2016. godine je organizovan i izvršen uglavnom u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 45/16), osim što izvještaj o popisu ne sadrži uporedne pokazatelje stanja po popisu i po knjigama, što nije u skladu sa članom 20. tačka 3. navedenog Pravilnika.

U funkcionisanju sistema internih kontrola postoje nedostaci jer Opština nije:

- sačinjavala plan gotovinskih tokova za izvršenje budžeta, što nije u skladu sa članom 13. Zakona o trezoru („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 28/13 i 103/15);
- donijela strategiju razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju u skladu sa članom 13. stav. 4. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 89/13);
- vršila početno priznavanje, odmjeravanje prilikom priznavanja i objelodanjivanje investicione imovine u skladu sa paragrafima 18, 20, 26, 39 i 85 MRS-JS 16 - Investiciona imovina.

Shodno navedenom, Opština nije uspostavila adekvatan sistem internih kontrola jer uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je u potpunosti obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost poslovanja sa važećim zakonima i propisima.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se otklone utvrđeni nedostaci sistema internih kontrola koji se odnose na: donošenje plana gotovinskih tokova za izvršenje budžeta; donošenje strategije razvoja lokalnih puteva i ulica i sačinjavanje izvještaja o popisu u skladu sa članom 20. tačka 3. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

4. Nabavke

Opština je u 2016. godini planirala javne nabavke u ukupnoj vrijednosti od 6.360.139 KM (bez PDV-a), odnosno 6.602.583 KM (sa PDV-om) i to: nabavke roba (710.457 KM), usluga (1.205.866 KM) i radova (4.686.260 KM). Prema dostavljenom izvještaju u periodu od 01.01-31.12.2016. godine. Opština je pokrenula i okončala 108 postupaka javnih nabavki u ukupnoj vrijednosti od 1.158.791 KM (sa PDV-om), od čega 13 otvorenih postupaka u vrijednosti od 662.302 KM, 36 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 266.331 KM, 49 direktnih sporazuma u vrijednosti od 154.829 KM, 8

javnih poziva u skladu sa Aneksom II dio B u vrijednosti od 47.781 KM i 2 pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci u vrijednosti od 27.549 KM.

Prema obrazloženju Opštine, najveće odstupanje realizovanih od planiranih nabavki se odnosi na nerealizovane nabavke koje se finansiraju iz kreditnih sredstava Evropske Investicione Banke (EIB) po projektu "Izgradnja i rekonstrukcija vodovodnog i kanizacionog sistema u opštini Laktaši" u vrijednosti od 4.934.000 KM (bez PDV-a), jer je ovaj projekat oslobođen plaćanja PDV-a. Takođe, navedeno odstupanje se odnosi i na zaključene okvirne sporazume u 2015. godini na osnovu kojih su zaključeni ugovori u 2016. godini u vrijednosti od 255.183 KM, na ugovore zaključene u 2016. godini za koje je pokrenuta procedura u 2015. godini u vrijednosti od 107.325 KM i na nabavke u vrijednosti od 66.535 KM koje nisu provedene zbog nedostatka sredstava.

Ispitano je 25 postupaka u opštinskoj upravi ukupne vrijednosti od 757.286 KM sa PDV-om (65% od ukupno provedenih nabavki) i to: 4 otvorena postupka (499.422 KM), 12 konkurentskih zahtjeva sa objavom (174.179 KM), 6 direktnih sporazuma (36.265 KM), 2 javna poziva u skladu sa Aneksom II dio B (22.685 KM) i 1 pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci (24.735 KM). Kod nižih budžetskih korisnika ispitano je 10 postupaka ukupne vrijednosti od 68.061 KM (sa PDV-om) i to: 1 konkurentski zahtjev (47.998 KM) i 9 direktnih sporazuma (20.063 KM).

Kod ispitanih postupaka javnih nabavki u opštinskoj upravi i kod nižih budžetskih korisnika nisu utvrđene neusklađenosti sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine je 28.12.2015. godine donijela Odluku o usvajanju budžeta Opštine za 2016. godinu u iznosu od 15.700.000 KM. Planirana budžetska sredstva čine: poreski prihodi (9.533.500 KM), neporeski prihodi (4.660.200 KM), grantovi (90.000 KM), transferi jedinicama lokalne samouprave (673.800 KM), primici za nefinansijsku imovinu (558.000 KM) i primici od finansijske imovine (184.500 KM). Budžetom su odobreni budžetski izdaci za: tekuće rashode (12.273.065 KM), budžetsku rezervu (50.000 KM), izdatke za nefinansijsku imovinu (763.900 KM) i izdatke za otplatu dugova (2.613.035 KM). Nakon usvajanja budžeta izvršeno je 58 realokacija budžetskih sredstava u ukupnoj vrijednosti od 695.006 KM, od toga 38 realokacija u opštinskoj upravi (521.801 KM), 17 realokacija kod nižih budžetskih korisnika (52.305 KM) i 3 realokacije između opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika (120.900 KM).

6. Finansijski izvještaji

Nadležna služba za finansije Opštine je sačinila Konsolidovane finansijske izvještaje i pri sačinjavanju izvještaja izvršila konsolidaciju u skladu sa članom 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/11) i članom 60. stav 3. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 16/11 i 126/11), te dostavila Ministarstvu finansija Republike Srpske u roku propisanom članom 60. stav (5) Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova.

Izvještaj o izvršenju budžeta za 2016. godinu Skupština opštine je razmatrala i usvojila 31.05.2017. godine.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2016. godine iskazano je u obrascu PIB - Periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu (01) – opšti fond (u daljem tekstu: PIB) i obrascu PIF - Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF).

U obrascu PIB iskazana su budžetska sredstva u iznosu od 14.162.338 KM i budžetski rashodi i izdaci u iznosu od 14.952.301 KM.

U obrascu PIF izvršenje je iskazano na fondovima (01), (03) i (05). Na fondu (03) evidentirani su grantovi. Na fondu (05) evidentirane su transakcije po projektu „Rekonstrukcija i proširenje vodovodnog sistema opštine Laktaši“ koji je integralni dio projekta „Vodovodna i kanalizaciona infrastruktura u Republici Srpskoj“ i po „Hitnom projektu oporavka od poplava“. Ministarstvo finansija Republike Srpske je vršilo plaćanje obaveza prema dobavljačima koje su po ovim projektima finansirane iz kreditnih i grant sredstava, a knjigovodstveno evidentiranje u Opštini je provedeno u skladu sa instrukcijama Ministarstva finansija Republike Srpske.

6.1.1. Prihodi i primici

Ukupni prihodi i primici su iskazani u PIF-u u iznosu od 14.805.249 KM, a čine ih budžetski prihodi 13.996.011 KM (13.903.366 KM na fondu 01, 24.000 KM na fondu 03 i 68.645 KM na fondu 05) i primici 809.238 KM (primici 258.972 KM na fondu 01 i primici od zaduživanja 550.266 KM na fondu 05).

Budžetski prihodi su iskazani u iznosu od 13.996.011 KM, a čine ih: poreski prihodi na fondu 01 (9.386.675 KM), neporeski prihodi na fondu 01 (3.787.334 KM), grantovi na fondu 01 (10.345 KM) i transferi između budžetskih jedinica u iznosu od 811.657 KM (719.012 KM na fondu 01, 24.000 KM na fondu 03 i 68.645 KM na fondu 05).

Ukupni prihodi i primici na fondu 01 su iskazani u iznosu od 14.162.338, a čine ih budžetski prihodi (13.903.366 KM) i primici (258.972 KM).

Budžetski prihodi su iskazani na fondu 01 u iznosu od 13.903.366 KM i niži su za 7% od planiranih prihoda, a čine ih: poreski prihodi (9.386.675 KM), neporeski prihodi (3.787.334 KM), grantovi (10.345 KM) i transferi između budžetskih jedinica (719.012 KM).

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 9.386.675 KM i niži su za 2% od planiranih prihoda, a odnose se na: prihode od poreza na dobit (2.356 KM), prihode od poreza na lična primanja i prihode od samostalne djelatnosti (1.494.262 KM), poreze na imovinu (853.537 KM), porez na promet proizvoda i usluga (22.257 KM), indirektno poreze doznačene od Uprave za indirektno oporezivanje (6.996.356 KM) i ostali poreski prihodi (17.907 KM).

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 3.787.334 KM i niži su za 19% od planiranih prihoda, a odnose se na: prihode od finansijske i nefinansijske imovine (191.039 KM), naknade, takse i prihode od pružanja javnih usluga (3.537.926 KM), novčane kazne (1.110 KM) i ostale neporeske prihode (57.259 KM).

Prihodi od finansijske i nefinansijske imovine su iskazani u iznosu od 191.039 KM, a odnose se na prihode od zakupa i rente (184.310 KM) i prihode od kamata (6.729 KM).

Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga su iskazani u iznosu od 3.537.926 KM, a odnose se na: administrativne naknade i takse (138.567 KM), komunalne takse (1.126.051 KM), naknade po raznim osnovama (1.558.139 KM) i prihode od pružanja javnih usluga (715.169 KM).

Naknade po raznim osnovama iskazane su u iznosu od 1.558.139 KM, a odnose se na: koncesione naknade (56.676 KM), naknade za zaštitu voda (162.295 KM), naknade za izvađeni materijal iz vodotoka (10.084 KM), naknade za uređenje građevinskog zemljišta (564.130 KM), naknade za šume (51.241 KM), naknade za korišćenje mineralnih sirovina (1.607 KM), naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (146.627 KM), naknade za korišćenje komunalnih dobara od opšteg interesa (260.730 KM), sredstva za finansiranje posebnih mjera zaštite od požara (292.867 KM) i ostale naknade (11.882 KM).

Grantovi na fondu 01 iskazani su u iznosu od 10.345 KM, a odnose se najvećim dijelom na grant JU „Turističkoj organizaciji“ Laktaši za finansiranje projekta „Dopuna turističko informativne signalizacije na području Opštine“ od Ministarstva trgovine i turizma Republike Srpske (4.000 KM) i učešće roditelja Osnovne škole Laktaši za sufinansiranje projekta UNDP-a „Rekonstrukcija mokrih čvorova u osnovnim školama“ (5.500 KM).

Transferi između budžetskih jedinica iskazani su u iznosu od 811.657 KM, od toga na fondu 01 u iznosu od 719.012 KM, na fondu 03 u iznosu od 24.000 KM i na fondu 05 u iznosu od 68.645 KM.

Transferi između budžetskih jedinica različitih nivoa vlasti na fondu 01 iskazani u iznosu od 719.012 KM odnose se na: transfere od Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske za podršku vaspitača kreatora (1.500 KM) i za pripremu djece pred polazak u školu za JU „Centar za predškolsko obrazovanje i vaspitanje“ (4.788 KM) i transfer od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske za JU „Centar za socijalni rad“ (712.724 KM), od čega se 663.598 KM odnosi na finansiranje 50% socijalnih davanja za stalnu novčanu pomoć i dodatka za tuđu pomoć i njegu, a 49.126 KM za osposobljavanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju.

Transfer između budžetskih jedinica različitih nivoa vlasti na fondu 03 (24.000 KM) se odnosi na transfer Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske za potrebe organizovanja i provođenja referenduma.

Transferi između budžetskih jedinica na fondu 05 iskazani su u iznosu od 68.645 KM, a odnose se na doznačena sredstva IPA fondova po projektu „Proširenje vodovodne mreže na području Opštine“.

Ukupni primici su iskazani u iznosu od 809.238 KM, a čine ih primici na fondu 01 (258.972 KM) i primici na fondu 05 (550.266 KM).

Primitke na fondu 01 čine primici za nefinansijsku imovinu (162.278 KM) i primici od finansijske imovine (96.694 KM). Primitke za nefinansijsku imovinu čine primici od prodaje zemljišta (127.176 KM) i primici po osnovu poreza na dodatu vrijednost (35.102 KM). Primitke od finansijske imovine čine primici od naplate datih zajmova.

Primitke od zaduživanja na fondu 05 (550.266 KM) čine primici po „Hitnom projektu oporavka od poplava“ iz kreditnih sredstava Svjetske banke- Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) u iznosu od 276.924 KM i primici po projektu „Vodovodna i kanalizaciona infrastruktura u Republici Srpskoj“ iz kreditnih sredstava Evropske investicione banke (EIB) u iznosu od 273.342 KM.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su iskazani u ukupnom iznosu od 14.952.301 KM. Odnose se na budžetske rashode u iznosu od 11.827.690 KM (rashode za lična primanja 4.878.140 KM, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga 3.102.134 KM, rashode finansiranja i druge finansijske troškove 274.462 KM, subvencije 154.216 KM, grantove 1.245.825 KM i doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova

i fondova 2.172.913 KM) i izdatke u iznosu od 3.124.611 KM (izdatke za nefinansijsku imovinu 581.880 KM i izdatke za otplatu dugova 2.542.731 KM).

Rashodi za lična primanja su iskazani u iznosu od 4.878.140 KM i za 5% su niži od budžetom odobrenih sredstava. Čine ih rashodi za bruto plate 3.995.382 KM i rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih 882.758 KM.

Rashodi za bruto plate su iskazani u iznosu od 3.995.382 KM i za 3% su niži od budžetom odobrenih sredstava. Obračun plata je vršen u skladu sa Pravilnikom o platama službenika, tehničkog i pomoćnog osoblja za zaposlene u opštinskoj upravi opštine Laktaši i pravilnicima nižih budžetskih korisnika.

Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih su iskazani u iznosu od 882.758 KM, a čine ih naknade za: prevoz zaposlenih (98.056 KM), otpremninu (11.447 KM), topli obrok (493.793 KM), regres (130.970 KM), jubilarne nagrade (30.322 KM), novčane pomoći prilikom rođenja djeteta (4.155 KM), pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (4.148 KM), pomoći u slučaju teže bolesti zaposlenog (4.424 KM), naknade za posebne rezultate rada u JU "Centar za predškolsko obrazovanje i vaspitanje" (1.500 KM), naknade povodom božićnih praznika i naknade povodom 8. marta (82.090 KM) i rashodi za ostale naknade (21.853 KM). Naknade zaposlenima isplaćene povodom božićnih praznika i naknade za 8. mart iskazane u bruto iznosu od 82.090 KM odnose se na opštinsku upravu (47.263 KM) i niže budžetske korisnike (34.827 KM). Naknade komisijama za popis su isplaćene u iznosu od 5.390 KM u opštinskoj upravi.

Opština je u okviru rashoda za lična primanja iskazala i isplatila rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih u iznosu od 87.480 KM po osnovu obračunatih i isplaćenih bruto naknada povodom božićnih praznika i naknada za 8. mart u opštinskoj upravi i nižim budžetskim korisnicima, kao i naknada komisijama za popis u opštinskoj upravi. Navedene naknade nisu predviđene članom 16. Pravilnika o platama službenika, tehničkog i pomoćnog osoblja za zaposlene u opštinskoj upravi opštine Laktaši, niti sa pravilnicima nižih budžetskih korisnika.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se naknade zaposlenima isplaćuju u skladu sa Pravilnikom o platama službenika, tehničkog i pomoćnog osoblja za zaposlene u opštinskoj upravi opštine Laktaši i sa pravilnicima nižih budžetskih korisnika.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga su iskazani u iznosu od 3.102.134 KM i za 5% su niži od rebalansom budžeta odobrenih sredstava. Odnose se na rashode po osnovu: zakupa (10.255 KM), utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga (545.690 KM), režijskog materijala (111.316 KM), materijala za posebne namjene (56.420 KM), tekućeg održavanja (469.659 KM), putovanja i smještaja (67.693 KM), stručnih usluga (230.199 KM), usluga održavanja javnih površina (794.392 KM) i ostale nepomenute rashode (816.510 KM).

Rashodi po osnovu zakupa su iskazani u iznosu od 10.255 KM, a odnose se na rashode za zakup parking prostora (7.020 KM) i zakup prostorija namijenjenih za zaključenje braka (3.235 KM).

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga su iskazani u iznosu od 545.690 KM. Odnose se na rashode: po osnovu utroška električne energije (283.252 KM), komunalnih usluga (107.698 KM), komunikacionih usluga (144.095 KM) i ostale rashode (10.649 KM).

Rashodi za režijski materijal su iskazani u iznosu od 111.316 KM. Odnose se na rashode za: kancelarijski materijal (61.353 KM), materijal za održavanje čistoće (16.221 KM),

stručnu literaturu, časopise i dnevnu štampu (10.575 KM) i ostali režijski materijal (23.075 KM).

Rashodi za materijal za posebne namjene su iskazani u iznosu 56.420 KM. Odnose se na rashode za: materijal za potrebe obrazovnog procesa (3.391 KM), ostali materijal za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (150 KM) i ostali specijalni materijal (52.878 KM).

Rashodi za tekuće održavanje su iskazani u iznosu od 469.659 KM, a odnose se na rashode za: tekuće održavanje zgrada (39.550 KM), tekuće održavanje ostalih građevinskih objekata (187.111 KM), tekuće održavanje opreme (34.843 KM) i ostalo tekuće održavanje (208.155 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja su iskazani u iznosu od 67.693 KM, a odnose se na rashode po osnovu službenih putovanja u zemlji (7.427 KM), rashode po osnovu službenih putovanja i smještaja u inostranstvu (16.749 KM) i rashode po osnovu utroška goriva (43.517 KM).

Rashodi za stručne usluge su iskazani u iznosu od 230.199 KM. Odnose se na: usluge finansijskog posredovanja (4.881 KM), usluge osiguranja (22.305 KM), usluge informisanja i medija (66.141 KM), rashode za računovodstvene usluge (11.583 KM), pravne i administrativne usluge (8.432 KM), kompjuterske usluge (28.896 KM), rashode za usluge procjene i vještačenja (5.532 KM) i rashode za ostale stručne usluge (82.428 KM).

Rashodi za usluge održavanja javnih površina su iskazani u iznosu od 794.392 KM, a odnose se na: rashode po osnovu utroška električne energije na javnim površinama (340.910 KM), rashode za usluge čišćenja i održavanja javnih površina (139.654 KM), rashode za usluge zimske službe (84.061 KM), rashode za usluge održavanja zelenih površina (44.857 KM), rashode za usluge uređenja prostora (9.996 KM) i rashode za ostale usluge održavanja javnih površina (174.913 KM).

Ostali nepomenuti rashodi su iskazani u iznosu od 816.510 KM. Čine ih: rashodi za stručno usavršavanje zaposlenih (7.852 KM), bruto naknade za rad van radnog odnosa (498.181 KM), rashodi po osnovu reprezentacije (119.352 KM), rashodi po sudskim rješenjima (133.676 KM), rashodi za takse i naknade za registraciju vozila (4.226 KM), rashodi po osnovu povrata i preknjižavanja poreza i doprinosa (25.526 KM) i ostali nepomenuti rashodi (27.697 KM).

Rashodi za bruto naknade za rad van radnog odnosa iskazani u iznosu od 498.181 KM odnose se na: naknade volonterima (29.562 KM), naknade za bruto naknade članovima upravnog i nadzornog odbora nižih budžetskih korisnika (8.600 KM), bruto naknade članovima komisija i radnih grupa (107.809 KM), bruto naknade skupštinskim poslanicima i odbornicima (300.071 KM), bruto naknade po ugovorima o djelu i za privremene i povremene poslove (17.619 KM), ostale bruto naknade (24.079 KM), doprinose po Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom (7.985 KM), te ostale doprinose na teret poslodavca (2.456 KM).

Rashodi po osnovu reprezentacije su iskazani u iznosu od 119.352 KM, a odnose se na rashode po osnovu reprezentacije u zemlji (27.510 KM), rashode po osnovu reprezentacije u inostranstvu (62 KM), rashode po osnovu organizacije i prijema, obilježavanja manifestacija (84.598 KM), rashode za poklone (2.421 KM) i ostale rashode (4.760 KM).

U okviru rashoda obračunskog karaktera iskazani su tekući rashodi u iznosu od 132.414 KM koji nisu odobreni budžetom u 2016. godini. Ostali nepomenuti rashodi su iskazani manje za 132.414 KM, a rashodi obračunskog karaktera više za isti iznos.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga na fondu 03 su iskazani u iznosu od 24.000 KM, a odnose se na ostale nepomenute rashode (rashode za bruto naknade za rad članovima biračkih odbora u provođenju lokalnih izbora, a prema Odluci opštinske izborne komisije).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi su iskazani u ukupnom iznosu od 274.462 KM. Odnose se na: rashode po osnovu kamata na obveznice (184.045 KM), rashode po osnovu kamata na primljene zajmove u zemlji (652 KM), rashode po osnovu kamata na primljene zajmove iz inostranstva (20.140 KM) i troškove servisiranja primljenih zajmova (67.625 KM).

Subvencije su iskazane u iznosu od 154.216 KM, a odnose se na: subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva 104.216 KM, subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza 10.000 KM i subvencije nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima 40.000 KM. Sredstva su odobravana na osnovu Programa korišćenja sredstava za podsticaj proizvodnje za 2016. godinu, pojedinačnih zahtjeva i odluka o dodjeli finansijskih sredstava odobrenih od načelnika Opštine.

Grantovi su iskazani u iznosu 1.245.825 KM, a odnose se na: tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji (1.137.220 KM), ostale tekuće grantove u zemlji (90.972 KM) i kapitalne grantove nefinansijskim subjektima u zemlji (17.633 KM).

Tekući grantovi neprofitnim subjektima u zemlji (1.137.220 KM) odnose se na: grantove političkim organizacijama i udruženjima (56.111 KM), humanitarnim organizacijama i udruženjima (28.875 KM), sportskim omladinskim organizacijama i udruženjima (161.859 KM), grantove organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom (125.296 KM), grantove organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, nauke i kulture (39.875 KM) i ostale tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji (725.203 KM).

Ostali tekući grantovi u zemlji odnose se na: grantove neprofitnim subjektima osim javnih (60.000 KM) i ostale tekuće grantove (30.972 KM).

Kapitalni grantovi nefinansijskim subjektima odnose se na: kapitalne grantove etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima (5.000 KM), kapitalne grantove organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, nauke i kulture (12.233 KM) i ostale kapitalne grantove u zemlji (400 KM).

Raspodjela sredstava je vršena na osnovu programa, pojedinačnih zahtjeva, odluka i pojedinačnih zaključaka načelnika opštine. Doneseni su: Program finansiranja sporta i fizičke kulture Opštine, Odluka o finansiranju omladinske politike i Odluke o odobravanju novčanih sredstava omladinskim organizacijama za odobrene projekte. Dostavljeni su izvještaji o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava granta, kod uzorkom odabranih grantova.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 2.172.913 KM, a odnose se na doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (1.747.226 KM) i doznake pružaocima usluga socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (425.687 KM).

Doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (1.747.226 KM) odnose se na doznake korisnicima socijalne zaštite (štićenicima) koje se isplaćuju od strane ustanova socijalne zaštite (centri za socijalni rad i sl.) u iznosu od 1.477.607 KM i doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (osim ustanova socijalne zaštite) u iznosu od 269.618 KM.

Doznake pružaocima usluga socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (425.687 KM) odnose se na doznake koje isplaćuje Centar za socijalni rad.

Ukupni izdaci su iskazani u iznosu od 3.733.944 KM (3.124.611 KM na fondu 01 i 609.333 KM na fondu 05).

Izdaci na fondu 01 su iskazani u iznosu od 3.124.611 KM. Odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (581.880 KM) i izdatke za otplatu dugova (2.542.731 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 581.880 KM i niži su za 24% od budžetom odobrenih sredstava. Čine ih: izdaci za proizvedenu stalnu imovinu (457.107 KM), izdaci za neproizvedenu stalnu imovinu (60.983 KM), izdaci za zalihe materijala (24.450 KM) i izdaci po osnovu poreza na dodatu vrijednost (39.340 KM).

Izdaci za proizvedenu stalnu imovinu u iznosu od 457.107 KM čine: izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (230.638 KM), izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (127.022 KM), izdaci za nabavku postrojenja i opreme (57.177 KM) i izdaci za nematerijalnu proizvedenu imovinu (42.270 KM).

Izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata su iskazani u iznosu od 230.638 KM, a uglavnom se odnose na izdatke za: radove na izgradnji puteva (94.788 KM), radove na izgradnji i pribavljanju javne rasvjete i trotoara (12.927 KM) i izdatke za pribavljanje vodovodne i kanalizacione mreže (122.922 KM).

Izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata su iskazani u iznosu od 127.022 KM, a uglavnom se odnose na izdatke za: sanaciju društvenih domova (23.409 KM) i sanaciju puteva (103.613 KM).

Izdaci za nabavku opreme su iskazani u iznosu od 57.177 KM, a uglavnom se odnose na: izdatke opštinske uprave za nabavku kancelarijske opreme (14.885 KM), komunikacione opreme (27.402 KM), grejne i rashladne opreme (1.998 KM) i specijalne opreme (3.487 KM) i izdatke nižih budžetskih korisnika za nabavku kancelarijske, komunikacione i specijalne opreme (9.405 KM).

Izdaci za nematerijalnu proizvedenu imovinu iskazani u iznosu od 42.270 KM odnose se najvećim dijelom na izdatke za: izradu šumsko-privredne osnove (16.564 KM), izradu regulacionih planova (9.695 KM), pretvaranje poljoprivrednog u građevinsko zemljište, saglasnosti i dozvole (6.489 KM) i izradu tehničke dokumentacije i saglasnosti (7.261 KM).

Izdaci za neproizvedenu stalnu imovinu su iskazani u iznosu od 60.983 KM, a odnose se na izdatke za pribavljanje zemljišta (59.012 KM) i izdatke za nematerijalnu neproizvedenu imovinu.

Izdaci za nefinansijsku imovinu na fondu 05 su iskazani u iznosu od 609.333 KM, a odnose se na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (332.409 KM) i izdatke za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (276.924 KM).

Izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (332.409 KM) odnose se na izdatke po Projektu "Izgradnja i rekonstrukcija vodovodnog i kanalizacionog sistema u opštini Laktaši" iz kreditnih sredstava Evropske investicione banke (EIB). U toku 2016. godine je povučeno manje kreditnih sredstava od EIB u svrhu plaćanja obaveza po navedenom projektu.

Izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (276.924 KM) uglavnom se odnose na izdatke po „Hitnom projektu oporavka od poplava“ iz

kreditnih sredstava Svjetske banke - Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) za radove na sanaciji gradskih ulica i lokalnih puteva.

Izdaci za otplatu dugova iskazani u iznosu od 2.542.731 KM čine: izdaci za otplatu glavnice po drugoj emisiji obveznica (1.069.161 KM), izdaci za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji (1.388.471 KM) i izdaci za otplatu ostalih dugova (85.099 KM).

Izdaci za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji iskazani u iznosu od 1.388.471 KM čine izdaci za otplatu glavnice duga: za izgradnju javne rasvjete "Simens" d.o.o. Sarajevo (464.855 KM), kredita NLB Razvojnoj banci (59.434 KM) i kredita EIB po Projektu "Izgradnja i rekonstrukcija vodovodnog i kanalizacionog sistema u opštini Laktaši" (864.182 KM).

Izdaci za otplatu ostalih dugova (85.099 KM) čine izdaci po sporazumu o nagodbi sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka za utrošenu električnu energiju u iznosu od 50.507 KM (za opštinsku upravu 42.839 KM i niže korisnike 7.668 KM), izdaci za utrošenu električnu energiju za vodovod Drugovići (3.839 KM) i izdaci za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijeg perioda (30.753 KM).

Izdaci za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijeg perioda iskazani u iznosu od 30.753 KM najvećim dijelom čine izdaci za otplatu duga po zapisniku Poreske uprave Republike Srpske (29.695 KM).

Do 28.02.2017. godine izmirene su obaveze iz poslovanja Opštinske uprave u iznosu od 17.580 KM koje se odnose na plaćene obaveze prema dobavljačima iz 2014. godine (10.000 KM) i iz 2015. godine (7.580 KM).

Prilikom izmirenja obaveza iz prethodnih godina u iznosu od 17.580 KM nisu iskazani izdaci po osnovu izmirenja obaveza iz ranijih godina u izvršenju budžeta 2016. godine, što nije u skladu sa članom 108. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se prilikom izmirenja obaveza iz prethodnih godina vrši iskazivanje izdataka po osnovu izmirenja obaveza iz ranijih godina u izvršenju budžeta tekuće godine u skladu sa članom 118. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.1.3. Budžetski rezultat

Opština je iskazala deficit za 2016. godinu u iznosu od 789.963 KM, kao razliku između iskazanih budžetskih sredstava u iznosu od 14.162.338 KM (prihodi 13.903.366 KM i primici 258.972 KM) i iskazanih budžetskih izdataka u iznosu od 14.952.301 KM (rashodi 11.827.690 KM i izdaci 3.124.611 KM).

Po nalazu revizije, deficit je podcijenjen za 62.514 KM jer je u okviru rashoda obračunskog karaktera iskazan iznos od 132.414 KM koji se odnosi na tekuće rashode, nisu iskazani izdaci za otplatu obaveza iz ranijih godina u iznosu 17.580 KM i više su iskazani rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih za 87.480 KM.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se stvaraju obaveze do visine utvrđene budžetom.

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 30.458.333 KM, a čine ih poreski prihodi (9.386.675 KM), neporeski prihodi (3.787.334 KM), grantovi (10.345 KM), transferi jedinicama lokalne samouprave (811.657 KM) i prihodi obračunskog karaktera (16.462.323 KM). Objašnjenja budžetskih prihoda navedena su u tački 6.1.1. izvještaja.

U skladu sa odredbama člana 91. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 127/11) prihodi obračunskog karaktera ne uzrokuju priliv gotovine i kao takvi se ne planiraju u budžetu nego se evidentiraju isključivo u cilju izrade finansijskog izvještaja.

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 16.462.323 KM, a čine ih: prihodi od ukidanja rezervisanja po osnovu obaveza (185.575 KM), prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine (310.835 KM), dobiti od prodaje imovine (11.290 KM), pomoći u naturi (2.227 KM) i ostali prihodi obračunskog karaktera (15.952.396 KM).

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine iskazani su u iznosu od 310.835 KM, a odnose se na prihode obračunskog karaktera koji su iskazani na osnovu izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim doprinosima za period 01.01-31.12.2016. godine koji je dostavljen od Poreske uprave Republike Srpske na osnovu odredbi člana 13. stav (4) Pravilnika o sistemu poreskog knjigovodstva i Uputstva o primjeni MRS JS 23 – Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (241.433 KM) i ostale prihode (69.402 KM).

Dobiti od prodaje imovine (11.290 KM) odnose se na dobitke od prodaje zemljišta.

Pomoći u naturi (2.227 KM) odnose se na prihode po osnovu priznatih troškova amortizacije opreme primljene putem donacija.

Ostali prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 15.952.396 KM, a najvećim dijelom se odnose na prihode od prenosa nefinansijske imovine koji su rezultat uknjižavanja imovine prenesene u vlasništvo Opštine. (Navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja).

6.2.2. Rashodi

Rashodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 16.162.786 KM, a čine ih tekući rashodi osim rashoda obračunskog karaktera 11.851.689 KM i rashodi obračunskog karaktera 4.311.097 KM (rashodi koji se ne planiraju budžetom, već su samo evidentirani u svrhu izrade finansijskih izvještaja). Objašnjenja budžetskih rashoda navedena su u tački 6.1.2. izvještaja.

Rashodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 4.311.097 KM, a čine ih uglavnom: rashodi po osnovu troškova amortizacije (2.873.491 KM), nabavna vrijednost realizovanih zaliha (24.450 KM), finansijski rashodi (4.186 KM), rashodi rezervisanja po osnovu obaveza (301.425 KM) i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (1.107.400 KM).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine su iskazani u iznosu od 1.107.400 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode od usklađivanja vrijednosti imovine (1.066.145 KM) na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za 2016. godinu dobijenog od Poreske uprave Republike Srpske.

Opština je u okviru rashoda obračunskog karaktera iskazala tekuće rashode u iznosu od 132.414 KM. Odnose se na obaveze Opštine prema fizičkom licu za troškove po osnovu sudske presude za preuzeto neizgrađeno građevinsko zemljište 102.908 KM i prema

Nites d.o.o. Banja Luka po Ugovoru o raskidu ugovora o prodaji građevinskog zemljišta za rashode za plaćanje obaveza po glavnom dugu 29.506 KM. Navedeni rashodi zahtijevaju odliv novčanih sredstava i ne predstavljaju rashode obračunskog karaktera, kako je to definisano članom 95. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova, već predstavljaju tekuće rashode.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha kao razlika prihoda (30.458.333 KM) i rashoda (16.162.786 KM) iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 14.295.547 KM.

Po nalazu revizije finansijski rezultat je podcijenjen najmanje za 87.480 KM, što je obrazloženo u tačkama 6.1.2. i 6.2.2. izvještaja.

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva Opštine iskazana je po bruto principu u iznosu od 213.904.119 KM bruto vrijednosti, 35.863.599 KM ispravke vrijednosti i 178.040.520 KM neto vrijednosti. Odnosi se na tekuću imovinu (1.939.824 KM) i stalnu imovinu (176.100.696 KM).

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina (1.939.824 KM) se odnosi na kratkoročnu finansijsku imovinu 1.781.775 KM i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima 158.049 KM.

Kratkoročna finansijska imovina se odnosi na: gotovinu i gotovinske ekvivalentne (246.308 KM), kratkoročne plasmane (1.600 KM), kratkoročna potraživanja (1.331.347 KM), kratkoročna razgraničenja (12.610 KM) i finansijske i obračunske odnose između budžetskih jedinica (189.910 KM).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 246.308 KM, a odnose se na sredstva na žiro računima kod banaka (244.954 KM) i gotovinu u blagajni (1.354 KM).

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 1.331.347 KM, a odnose se na: potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga (51.540 KM), potraživanja od zaposlenih (348 KM), potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (981.319 KM), potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana (8.312 KM), potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost (10.500 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (279.329 KM).

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (981.318 KM) najvećim dijelom se odnose na potraživanja evidentirana u Glavnu knjigu Opštine na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim doprinosima za period 01.01-31.12.2016. godine Poreske uprave Republike Srpske na osnovu člana 13. tačka 4. Pravilnika o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj. Na osnovu izvještaja Opština je izvršila evidentiranja i unos podataka o promjenama u stanju poreskih potraživanja u glavnu knjigu, a u cilju sačinjavanja finansijskih izvještaja za 2016. godinu.

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima iskazana je u iznosu od 158.049 KM, a odnosi se na zalihe rezervnih dijelova i materijala koji je ostao neutrošen poslije završetka izgradnje vodovodnih sistema Maglajani i Kriškovci. Zalihe su date KP „Budućnost“ na skladištenje i čuvanje, a na osnovu odluka Skupštine opštine o prenosu prava upravljanja

navedenim vodovodnim sistemima. Prema istim odlukama ovaj materijal će se koristiti za održavanje tih sistema, a po prethodnom odobrenju načelnika.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina iskazana je po bruto principu u iznosu od 200.958.782 KM bruto vrijednosti, 24.858.086 KM ispravke i 176.100.696 KM neto vrijednosti. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu neto vrijednosti 2.676.224 KM i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima 173.424.472 KM.

Dugoročna finansijska imovina (2.676.224 KM) se odnosi na dugoročne plasmane 1.676.931 KM i dugoročna potraživanja 999.293 KM.

Dugoročni plasmani iskazani u iznosu od 1.676.931 KM odnose se na akcije i učešća u kapitalu (1.469.924 KM) i dugoročne zajmove (207.007 KM).

Opština je u 2011. godini na osnovu Zakona o prenosu prava svojine na kapitalu Republike Srpske u preduzećima koja obavljaju komunalne djelatnosti na jedinice lokalne samouprave, u svojim poslovnim knjigama evidentirala akcijski kapital u ukupnom iznosu od 1.469.924 KM u komunalnim preduzećima: KP „Komunalac“ (196.336 KM) i KP „Budućnost“ (1.059.011 KM) i JP "DEP-OT" Regionalna deponija a. d. Banja Luka (214.577 KM). Za navedeno je dobijeno obavještenje Centralnog registra hartija od vrijednosti da je izvršen prenos prava svojine na akcijama ovih emitenata sa Akcijskog fonda Republike Srpske na Opštinu.

Dugoročni zajmovi (207.007 KM) se odnose na: pozajmicu datu KP „Budućnost“ za izmirenje obaveza prema JKP „Vodovod“ Banja Luka (135.000 KM) i na dugoročne zajmove date bankama (72.007 KM).

Skupština opštine je 09.09.2008. godine donijela Odluku o preuzimanju dijela duga od KP "Budućnost" prema Vodovodu Banja Luka u iznosu od 135.000 KM. Navedenom odlukom je definisano da će KP „Budućnost“ pozajmicu evidentirati kao dugoročnu obavezu prema Opštini, koju Opština neće naplaćivati do vlasničke transformacije ovog preduzeća. U slučaju vlasničke transformacije uložena sredstva će se tretirati vlasništvom opštine u skladu sa zakonskim rješenjima, ali nije urađeno kad je bila vlasnička transformacija. Reviziji je dokumentovano da je na skupštini akcionara pokrenuta inicijativa za rješavanje ovog potraživanja i pokretanje postupka dokapitalizacije. Prema obrazloženju odgovornih, Opština je većinski akcionar sa 65% učešća u osnovnom kapitalu KP "Budućnost" a.d. Laktaši u iznosu od 1.059.011 KM i želi povećati osnovni kapital ovog društva u iznosu od 135.000 KM.

Dugoročni zajmovi dati bankama (72.007 KM) odnose se na sredstva deponovana kod banaka u ranijim godinama radi formiranja stambenog fonda u svrhu rješavanja stambenih potreba radnika Administrativne službe i radi formiranja fonda u svrhu kreditiranja razvoja poljoprivrede, a Skupština opštine je donijela odluku o povlačenju ovih sredstava srazmjerno njihovoj naplati od krajnjih korisnika. Najvećim dijelom se odnose na učešće u revolving fondu Balkan Investment banke a.d. Banjaluka i Nove banke a.d. Banjaluka za stambene kredite (63.816 KM).

Dugoročna potraživanja (999.293 KM) odnose se na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje produžen rok plaćanja. Najvećim dijelom se odnose na dugoročna potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode po osnovu izvještaja Poreske uprave Republike Srpske (669.469 KM) i ostala potraživanja za naknade, takse i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja (329.824 KM). Evidencija dugoročnih potraživanja za doprinose kojima je produžen rok plaćanja je rezultat primjene Pravilnika o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj i Uputstva o primjeni standarda MRS JS – 23.

Ostala potraživanja iskazana u iznosu od 329.824 KM odnose se na potraživanja za naknade i takse za koje je produžen rok plaćanja (292.562 KM) i potraživanja za ostale neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja (37.262 KM). Odlukom o građevinskom zemljištu regulisano je da se naknada za uređenje građevinskog zemljišta i renta mogu plaćati u ratama uz prethodno obezbjeđenje bankarske garancije o čemu se zaključuje ugovor. Ugovorima na odgođeno plaćanje regulisana su učešća u izgradnji kanalizacije Trn i vodovoda Maglajani, Kriškovci i Slatina.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana u iznosu od 173.424.472 KM neto vrijednosti (bruto 198.271.006 KM i ispravke vrijednosti 24.846.534 KM) odnosi se na: proizvedenu stalnu imovinu 89.163.319 KM, dragocjenosti 10.805 KM, neproizvedenu stalnu imovinu 83.462.988 KM i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi i avanse 787.360 KM.

Proizvedenu stalnu imovinu, neto vrijednosti 89.163.319 KM čine: zgrade i objekti 87.953.550 KM, postrojenja i oprema 827.970 KM i nematerijalna proizvedena imovina 381.799 KM.

Vrijednost zgrada i objekata je iskazana u ukupnom iznosu od 108.923.061 KM bruto vrijednosti, 20.969.511 KM ispravke vrijednosti i 87.953.550 KM neto vrijednosti. Vrijednost zgrada i objekata u 2016. godini je povećana za 7.697.685 KM (po osnovu povećanja građevinskih objekata: prenosa objekata „Sarica“ u Trnu 1.449.235 KM i "Krajiških brigada" u Zalužanima 5.470.703 KM, vodovoda (264.240 KM), puteva (341.250 KM), ulica (134.076 KM), sanacija domova kultura (27.101 KM) i javne rasvjete (11.080 KM), a smanjena za 2.688.573 KM po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije (2.648.304 KM) i usklađivanje vrijednosti imovine-otpisa u iznosu od (40.269 KM). Uknjižavanje vrijednosti objekata „Sarica“ i "Krajiških brigada" izvršeno je na osnovu Odluka Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 11/16 i 82/16), ugovora o prenosu prava svojine sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske i Elaborata o procjeni vrijednosti nekretnina.

Opština je zaključivala ugovore o zakupu poslovnih prostora, garaža i stanova i dat je u zakup dio poslovnih prostora u vlasništvu zakupodavca sa definisanom mjesečnom zakupninom. Nije vršena reklasifikacija dijela poslovnih objekata u vlasništvu Opštine koji su dati pod operativni (poslovni) zakup na bilansnu poziciju poslovnih objekata klasifikovanih kao investiciona imovina, što nije u skladu sa MRS JS 16 - Investiciona imovina, paragrafi 18, 20, 26, 39. i 85.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se vrši početno priznavanje i odmjeravanje prilikom priznavanja i objelodanjivanje investicione imovine, u skladu sa paragrafima 18, 20, 26, 39. i 85. MRS JS 16 – Investiciona imovina.

Postrojenja i oprema su iskazani u ukupnom iznosu od 4.242.076 KM nabavne vrijednosti, 3.414.106 KM ispravke vrijednosti i 173.424.472 KM neto vrijednosti. Vrijednost opreme u 2016. godini je povećana za 72.059 KM (po osnovu nabavke opreme 68.317 KM i donirane opreme 3.742 KM), a smanjena za 185.745 KM (po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije 182.988 KM i rashodovanja i prodaje opreme 2.757 KM).

Nematerijalna proizvedena imovina (381.799 KM) odnosi se na računarske programe, ulaganja u projektnu dokumentaciju regulacionih planova i šumsko-privredne osnove.

Neproizvedena stalna imovina (83.462.988 KM) odnosi se na vrijednost zemljišta (83.035.527 KM) i ostalih prirodnih dobara-šuma (427.461 KM).

Zemljište je iskazano u vrijednosti od 83.035.527 KM, a odnosi se na vrijednost zemljišta u vlasništvu Opštine.

Vrijednost zemljišta u 2016. godini je povećana za 8.911.565 KM (po osnovu prenosa prava svojine vrijednosti od 8.823.048 KM i kupovine zemljišta u vrijednosti od 88.517 KM), a smanjena za 115.886 KM po osnovu prodaje zemljišta. Uknjižavanje vrijednosti zemljišta izvršeno je na osnovu Odluka Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 11/16 i 82/16), ugovora o prenosu prava svojine „Sarica“ Trn i Krajiških brigada u Zalužanima sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske i Elaborata o procjeni vrijednosti nekretnina.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i avansi je iskazana u iznosu od 787.360 KM, a odnosi se na nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi (776.818 KM) i avanse (10.542 KM).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi (776.818 KM) odnosi se na započete investicije u ranijim godinama koje nisu završene zbog nedostatka sredstava, neriješenih imovinsko-pravnih odnosa čije je rješavanje u toku i zbog manje doznačenih kreditnih sredstava EIB. Dostavljeno je obrazloženje odgovornih lica u kojem je navedeno: „Objekti komunalne infrastrukture-vodovodi su finansirani iz kreditnih sredstava EIB za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u Republici Srpskoj. Započeti radovi nisu završeni u toku 2016. godine jer je finansiranje izgradnje vodovoda bilo zaustavljeno i uslovljeno brojem izvršenih priključaka. EIB je privremeno zaustavila plasiranje kreditnih sredstava zbog sporog tempa i broja priključaka domaćinstava i privrednih subjekta na već izgrađenu vodovodnu mrežu. Opštini je u 2016. godini doznačeno ukupno 273.342 KM.“

Avansi (10.542 KM) se odnose na plaćanja: po ugovoru za izradu prostornog plana Opštine (3.995 KM), za priključke na javnu rasvjetu (1.848 KM) i po ugovoru sa "Hidro-mont" d.o.o. za nabavku opreme (4.699 KM). Avansi su zatvoreni po ispostavljenim računima u 2017. godini.

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva Opštine (obaveze i vlastiti izvori) je na dan 31.12.2016. godine iskazana u iznosu od 178.040.520 KM.

6.3.2.1. Obaveze

Opština Laktaši je na dan 31.12.2016. godine iskazala ukupne obaveze u iznosu od 15.084.908 KM, a odnose se na dugoročne obaveze 9.605.289 KM i kratkoročne obaveze 5.479.619 KM.

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 9.605.289 KM, a odnose se na dugoročne finansijske obaveze (9.134.361 KM), dugoročna rezervisanja i razgraničenja (29.361 KM) i ostale dugoročne obaveze (441.567 KM).

Dugoročne finansijske obaveze (9.134.361 KM) čine dugoročne obaveze po osnovu obveznica u iznosu od 1.792.448 KM i dugoročne obaveze po zajmovima 7.341.913 KM.

Dugoročne obaveze po osnovu obveznica su iskazane u iznosu od 1.792.448 KM sa rokom otplate do 2019. godine.

Dugoročne obaveze po zajmovima (7.341.913 KM) čine:

- dugoročne obaveze (3.165.805 KM) po kreditu Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“ za finansiranje Projekta „Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda i kanalizacije opštine Laktaši“ (rok otplate 2013-2038. godine). Ministarstvo finansija Republike Srpske je 17.09.2012. godine sa Opštinom zaključilo Ugovor o prenosu kreditnih sredstava Evropske investicione banke - EIB po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“ za finansiranje Projekta „Izgradnja i

rekonstrukcija vodovoda i kanalizacije opštine Laktaši“ na iznos do 9.996.247 KM (5.111.000 EUR). Sredstva su odobrena pod istim uslovima pod kojima je EIB odobrila Republici Srpskoj: kredit se povlači u tranšama, rok otplate je 25 godina sa periodom odgode od 8 godina koji je uračunat u rok otplate, kamatna stopa fiksna ili promjenljiva (EURIBOR+2%) godišnje. Ugovor br. 08-404-47/13 je zaključen dana 18.02.2014. godine između Opštine i Konzorcijuma „Hidro-Kop-Higra“ d.o.o Banja Luka, kao izvođača radova u iznosu od 5.701.060 KM.

- dugoročne obaveze (3.888.820 KM) po kreditu Raiffeisen Zentralbank Ostereich Austria po projektu „Izgradnja vodovodnih sistema Maglajani i Kriškovci (rok otplate 2009-2022. godine). Ministarstvo finansija Republike Srpske je 25.11.2008. godine sa Opštinom zaključilo Ugovor o kreditu za finansiranje projekta „Izgradnja vodovodnih sistema Maglajani i Kriškovci“, rok otplate 12,5 godina uz grejs period 4,5 godina, kamata 0%.

- dugoročne obaveze (281.110 KM) po kreditu Svjetske banke - Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) po „Hitnom projektu oporavka od poplava“ za finansiranje sanacije i rekonstrukcije lokalne infrastrukture oštećene usljed poplava za sanaciju gradskih ulica i lokalnih puteva (rok otplate glavnice 2019-2039. godine). Ministarstvo finansija Republike Srpske je sa Opštinom 04.12.2015. godine zaključilo Ugovor o prenosu kreditnih sredstava Svjetske banke - Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) za finansiranje sanacije i rekonstrukcije lokalne infrastrukture oštećene usljed poplava, u iznosu do 150.000 SDR (odnosno 369.082 KM). Sredstva su odobrena pod istim uslovima pod kojima je Svjetska banka odobrila Republici Srpskoj: kredit se povlači u tranšama, rok otplate do 25 godina sa periodom odgode od 5 godina koji je uračunat u rok otplate, kamatna stopa 1,25% godišnje.

- dugoročne obaveze (6.179 KM) po ugovoru o reprogramiranju duga za utrošenu električnu energiju za Vodovod Drugovići.

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja (29.361 KM) su najvećim dijelom nastala kao rezultat evidentiranja donacija u prethodnim periodima i ista su smanjena na godišnjem nivou, srazmjerno dijelu obračunatih troškova amortizacije sredstava.

Ostale dugoročne obaveze (441.567 KM) se odnose na obaveze po osnovu Sporazuma o nagodbi od 16.12.2015. godine između Opštine i ZP "Elektrokrajina" a.d. Banja Luka za utrošenu električnu energiju.

Kratkoročne obaveze su iskazane u iznosu od 5.479.619 KM. Čine ih: kratkoročne finansijske obaveze (2.220.536 KM), obaveze za lična primanja (622.791 KM), obaveze iz poslovanja (1.695.939 KM), obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite (611.412 KM), kratkoročna rezervisanja i razgraničenja (138.914 KM), ostale kratkoročne obaveze (117 KM) i finansijski i obračunski odnosi između budžetskih jedinica (189.910 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze su iskazane u iznosu od 2.220.536 KM, a odnose se na: obaveze po osnovu obveznica koje dospijevaju za naplatu do godinu dana (1.123.287 KM) i dospjele obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju za naplatu do godinu dana (1.097.249 KM).

Obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju za naplatu do godinu dana u iznosu od 1.097.249 KM odnose se na: obaveze po kreditu EIB za izgradnju vodovoda Maglajani-Kriškovci (864.182 KM), obaveze po kreditu „Siemens“ d.o.o. Sarajevo za izgradnju javne rasvjete (232.428 KM) i obaveze po reprogramu za utrošenu električnu energiju za Vodovod Drugovići (639 KM).

Obaveze za lična primanja (622.791 KM) odnose se na obaveze iz 2016. godine za bruto plate zaposlenih (538.152 KM) i za naknade (84.639 KM).

Obaveze iz poslovanja su iskazane u iznosu od 1.695.939 KM, a odnose se na obaveze iz 2016. godine u iznosu od 1.419.326 KM i obaveze iz ranijih godina u iznosu od 276.613 KM (obaveze opštinske uprave iz 2015. godine u iznosu od 233.092 KM i iz 2014. godine u iznosu od 43.521 KM).

U toku 2016. godine izmirene su obaveze iz poslovanja iz prethodnih godina u iznosu od 17.580 KM, a nisu iskazane u PIF-u na izdacima po osnovu izmirenja obaveza iz ranijih godina.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake su iskazane u iznosu od 611.412 KM, a odnose se na obaveze za subvencije (5.729 KM), grantove (187.289 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i fondova (205.276 KM) i ostale obaveze za subvencije, grantove i doznake (213.118 KM).

Finansijski i obračunski odnosi između budžetskih jedinica (189.910 KM) odnose se na preostali dio obaveze za povrat privremeno korištenih namjenskih sredstava (od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe 60.000 KM i od vodoprivrednih naknada 129.910 KM) po odlukama Skupštine opštine iz ranijih godina. U toku 2017. godine ove naknade su vraćene u cjelosti prenosom sredstava sa JRT u korist RPN-računa posebnih namjena.

Od ukupno neizmirenih kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2016. godine u iznosu od 5.479.619 KM, do 28.02.2017. godine izmirene su obaveze u iznosu od 1.655.259 KM, a odnose se na: obaveze za lična primanja zaposlenih (607.331 KM), obaveze iz poslovanja u zemlji (536.625 KM), obaveze za subvencije, grantove i doznake (407.638 KM) i ostale obaveze (103.665 KM).

Do završetka revizije izmirene su kratkoročne obaveze u iznosu od najmanje 2.397.462 KM.

Opština je donijela Plan finansiranja prenesenih obaveza iz prethodnog perioda, koji se može posmatrati kao dugoročni plan izmirenja obaveza, kako je to propisano članom 30. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15). Plan finansiranja prenesenih obaveza iz prethodnog perioda je naveden u članu 5. Odluke o dugoročnom kreditnom zaduženju Opštine, koji je usvojila Skupština opštine dana 25.01.2017. godine, i koji glasi: „Sastavni dio odluke je Plan za prevazilaženje problema finansiranja prenesenih obaveza, kojim se eliminiše prenos obaveza u naredni period.“ U pomenutom planu je navedeno: „Preostali dio kreditnih sredstava nakon finansiranja prijevremenog otkupa 2. emisije obveznica u iznosu od 1.084.264 KM koristiće se za finansiranje izmirenja ukalkulisanih, neizmirenih obaveza iz ranijih godina.“

Opština je sa Unikredit Bank a.d. Banja Luka zaključila 31.03.2017. godine Ugovor o kreditu u iznosu od 4.000.000 KM uz sledeće uslove: rok otplate 8 godina, grejs period 2 godine koji je uračunat u rok otplate, otplata glavnice počinje nakon isteka grejs perioda, tj. od 30.04.2019-31.03.2025. godine u 72 mjesečne rate odnosno anuiteta, a kamata se plaća u grejs periodu. Članom 3. navedenog ugovora je definisano da se kredit odobrava u svrhu refinansiranja neisplaćenog dugoročnog duga, odnosno finansiranja prijevremenog otkupa druge emisije obveznica sa obračunatim kamatama do dana otplate, kao i za finansiranje prenesenih obaveza opštine. Opština je iz kreditnih sredstava izvršila prijevremeni otkup druge emisije obveznica i izmirila sve obaveze po osnovu obveznica u iznosu od 2.915.736 KM (dug na dan 29.04.2017. godine sa obračunatim kamatama do dana otplate) i izmirene su obaveze iz prethodnih godina prema dobavljačima u iznosu od 1.084.264 KM.

6.3.2.2. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori su iskazani u iznosu od 162.955.612 KM, a čine ih trajni izvori sredstava (77.271.280 KM), rezerve (21.175 KM) i finansijski rezultat (85.663.156 KM).

Trajni izvori sredstava su iskazani u iznosu od 77.271.280 KM, a odnose se na protivvrijednost imovine koja ne podliježe obračunu amortizacije.

Rezerve su iskazane u iznosu od 21.175 KM, a odnose se na zakonsku rezervu koja je formirana u ranijim godinama, kada su jedinice lokalne samouprave bile dužne da izdvajaju i formiraju sredstva rezerve (zakonske, statutarne i slobodne rezerve). S obzirom da je ukinuta obaveza formiranja obavezne zakonske rezerve, u toku revizije ispravljena je greška i dostavljeno obrazloženje da će u Napomenama uz finansijske izvještaje za 2017. godine izvršiti potrebna objelodanjivanja o ispravci greške iz ranijih godina.

Finansijski rezultat je iskazan u iznosu od 85.663.156 KM, a čini ga finansijski rezultat ranijih godina 71.367.609 KM i finansijski rezultat tekuće godine 14.295.547 KM. Revizijom je utvrđeno da je finansijski rezultat tekuće godine podcijenjen najmanje za 87.480 KM, što je objašnjeno u tački 6.2.3. izvještaja.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Na dan 31.12.2016. godine vanbilansna aktiva i pasiva su iskazane u negativnom iznosu od 15.669.552 KM. U toku revizije ispravljena je tehnička greška i dostavljeno je obrazloženje odgovornih lica da će objelodaniti ispravku greške u Napomenama za 2017. godinu. U okviru vanbilansne evidencije evidentiraju se poslovni događaji koji nemaju direktnog uticaja na imovinu, nego samo otvaraju mogućnost za takav uticaj u budućnosti. Opština je u vanbilansnoj evidenciji evidentirala sredstva obezbjeđenja plaćanja po kreditima (mjenice i garancije) i neotkupljene stanove koji su dati u zakup.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se evidentiranje poslovnih događaja u vanbilansnoj evidenciji vrši u skladu sa članom 83. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama u Republici Srpskoj i članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazan je pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 2.959.111 KM, negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 266.613 KM i negativan neto novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 2.639.317 KM, stanje gotovine na kraju perioda od 246.308 KM povećano je u odnosu na stanje gotovine na početku perioda od 193.127 KM, za 53.181 KM.

Zbog naprijed navedenih odstupanja, što je obrazloženo u tačkama 6.1.2. i 6.2.2. izvještaja, Bilans novčanih tokova nije sastavljen na način kako je to propisano odredbama člana 54. stav (1) i (2) Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova i ne pruža relevantne informacije o novčanim tokovima u skladu sa MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima (paragrafi 5, 21 i 25).

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

Opština je izvršila procjenu nastavka i stalnosti poslovanja, ali nije u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanila obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38. Reviziji je dostavljeno obrazloženje u kojem je navedeno: „Nije upitan nastavak i stalnost poslovanja Opštine. Uzimajući u obzir amortizacione planove otplate duga i iznose novih zaduženja po dugoročnom planu za izmirenje neizmirenih obaveza, Opština u 2017. godini i u narednim godinama ispunjava uslove za dugoročno kreditno zaduženje. Obaveze za otplatu glavnice i kamate, po kreditnom zaduženju Opština može obezbijediti i servisirati iz vlastitih izvora, odnosno budžetskih prihoda u periodu zaduženja od 2017-2041. godine.“

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodani obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema Informaciji o sudskim sporovima u kojima je Opština tužilac, odnosno tužena, koju je Skupština opštine usvojila zaključkom od 31.05.2017. godine, ukupan broj sudskih sporova je 302, od čega je u 283 predmeta Opština tužilac, a u 19 predmeta je tužena. Navedeni podaci nisu usaglašeni sa podacima iz Informacije o radu Pravobranilaštva Republike Srpske, koju je takođe usvojila Skupština opštine zaključkom od 31.05.2017. godine.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se evidencije o sudskim sporovima usaglaise sa podacima kojima raspolaže Pravobranilaštvo Republike Srpske.

Opština nije vršila procjenu ishoda sporova i nije objelodanila informacije o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini prema zahtjevima MRS JS 19 – Rezervisanja, potencijalne imovina i potencijalne obaveze, paragraf 100 (o sudskim sporovima koji su u toku, procjena izvjesnosti u vezi sa rokom i ishodom spora, procjena njihovog finansijskog učinka i mogućnost nadoknade).

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Opština je sastavila Napomene uz finansijske izvještaje za 2016. godinu, ali iste ne zadovoljavaju u potpunosti zahtjeve MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, niti člana 57. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova, jer nisu objelodanjene informacije:

- prema zahtjevima MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 88, tačke c i d, paragraf 89, tačke a, b i c) kojima se nalaže da se za svaku klasu nekretnina i opreme priznatih u finansijskim izvještajima objelodanjuju: koristan vijek upotrebe ili stope amortizacije, usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na početku ili na kraju perioda koje pokazuju sva povećanja i smanjenja, o postojanju i iznosu ograničenja vlasništva i nekretnina založenim kao garancija izvršenju obaveza;
- o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini prema zahtjevima MRS JS 19- Rezervisanja, potencijalne imovina i potencijalne obaveze, paragraf 100 (o sudskim sporovima koji su u toku, procjena izvjesnosti u vezi sa rokom i ishodom spora, procjena njihovog finansijskog učinka i mogućnost nadoknade);

- nije izvršeno objelodanjivanje obrazloženja u vezi stalnosti poslovanja, što nije u skladu sa MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 15. (c) i 38, što je navedeno u tački 6.5. izvještaja;

- pojedinačne note ne objašnjavaju dovoljno pojedine pozicije iz finansijskih izvještaja.

Preporučujemo načelniku Opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije koje omogućavaju razumijevanje finansijskih izvještaja, kao i dodatne informacije koje nisu prikazane u finansijskim izvještajima u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za budžetske korisnike.

Revizijski tim

Mira Savić, s.r.

Stoja Čvokić, s.r.

Jagoda Nedimović, s.r.